

POLJOPRIVREDNA SAVETODAVNA I STRUČNA SLUŽBA NOVI PAZAR D.O.O.
BILTEN BROJ 26 - NOVEMBAR 2011 BESPLATAN PRIMERAK

TEMA BROJA:

RAŽ (SECALE CEREALE)

Raž se počela kasnije gajiti od pšenice i ječma. Današnja raž potiče iz Jugoistočne Evrope (Balkan) i iz Sirije, Armenije, Turkestan i Kirgizije. Raž je značajna kao hlebno žito naročito u severnim područjima bivšeg SSSR-a, i severne Evrope.

Opširnije na strani 4

IZDVAJAMO IZ SADRŽAJA:

TOV JAGNJADI

Tov mlade jagnjadi se obično, organizuje u tovilištima. Uspeh i brzina tova zavise od rase životinja i nivoa ishrane. Jagnjad tovnih rasa se odlikuju brzim porastom i dobrom konverzijom hrane. Naprotiv, jagnjad pramenke se sporije tove i konzumiraju veće količine hrane za kilogram prirasta.

Opširnije na strani 7

PLODORED I BIOZAŠTITA U BILJNOJ PROIZVODNJI

Plodored je smena vrsta useva u vremenu i prostoru. Plodored omogućava da se održi ravnoteža prirodnih sila i da ne dodje do poremećaja u zemljištu kao posredniku između biljke i čoveka.

Nastavak na strani 2

SILAŽA U ISHRANI DOMAĆIH ŽIVOTINJA

Silaža u ishrani goveda: Silaža je najbolja zamena zelenoj hrani u toku zimskih meseci. Silaža može biti jedino kabasto hranivo u obroku samo u kraćem vremenskom roku.

Nastavak na strani 6

Dip.ing. Svetlana ŠUĆEVIĆ

PLODORED I BIOZAŠTITA U BILJNOJ PROIZVODNJI

Plodored je smena vrsta useva u vremenu i prostoru. Plodored omogućava da se održi ravnoteža prirodnih sila i da ne dodje do poremećaja u zemljištu kao posredniku između biljke i čoveka. Neprekidnim gajenjem useva u velikoj meri iskorišćava se zemljište tako da se mora voditi računa o njegovoj plodnosti, odnosno obnavljanju. Odgovarajućim plodoredima bi trebalo obezbediti ne samo održavanje, nego ako je to moguće i povećanje zemljišne plodnosti na duži rok. Sve ovo može se postići pre svega delovanjem agrotehničkih mera na fizičke, hemijske, a samim tim i biološke osobine zemljišta. U našoj zemlji najviše je zastupljen dvopoljni plodored (ozima pšenica - kukuruz). Dvopoljni, tropoljni i višepoljni plodoredi pokazuju niz prednosti u pogledu fizičkih osobina zemljišta u odnosu na gajenje u monokulturi. Promenom fizičko-mehaničkih osobina pod uticajem sistema biljne proizvodnje menjaju se vodni, vazdušni i toplotni režim zemljišta tj. mikroklima, što se posebno odražava na karakter i intenzitet mikrobioloških procesa. Osim toga plodored je mera kojom se racionalnije koristi energija. Prema nekim podacima u rotaciji plodoreda u kome uključuju leguminoze energija se čuva u odnosu na monokulturu kukuruza od 25-50%. Plodored je praktično najjeftinija biološka mera sa fitosanitarnom funkcijom, jer

sprečava širenje bolesti i nagomilavanje populacija štetočina. Glavna razlika između konvencionalnih sistema i organskih sistema gajenja je upotreba više vrsta biljaka u rotaciji plodoreda. Plodoredi su po mišljenju mnogih stručnjaka osnovna komponenta održive poljoprivrede. Jedan od puteva povećanja frekvencije biljaka u plodoredu tj. intenziviranjem ubacivanjem medjuuseva sa različitim namenom. Združeni usevi sa uvodjenjem moderne tehnologije u poljoprivrednu proizvodnju sistemi gajenja bilja su prešli sa polikulture na monokulturu.

Za razliku od dosadašnjih shvatanja da je budućnost poljoprivrede u specijalizaciji, pri čemu bi se jedan usev gajio sa još većim intenziviranjem tehnologije višeg nivoa i gde bi dobijanje visokih prinosa neminovno povlačilo visoka ulaganja, danas se javljaju mišljenja da združivanje useva nije zastareo pristup biljnoj proizvodnji već naprotiv, ovo može biti jedan od dobrih alternativnih načina zaštite i očuvanja prirodnih resursa. Ovaj pristup je iznad svega ekološki, a što je vrlo značajno racionalan, jer pored nešto nižih prinosa značajno smanjuje ulaganja. Kao prednosti na strani ovakvih sistema navode se: povećana produkcija biomase i prinosa, bolje korišćenje raspoloživih resursa, manje štete od korova, bolesti i štetočina, veća stabilnost sistema, bolja i raznovrsnija ishrana ljudi i životinja, sigurniji prihodi ne samo u ratarstvu već i u povrtarstvu. Združivanje useva (intercropping) je praktično gajenje dva ili više useva istovremeno na jednom polju. Odnos između biljaka koje se nadju na istoj površini u isto vreme je istovremeno kompetetivan i kooperativan. Vec duži niz godina na ceni je "neprskana hrana". U organskoj poljoprivredi zabranjeni su svi sintetički pesticidi i herbicidi. Za zaštitu bilja se koriste uglavnom biljni preparati i najčešće se koriste kao preventivna sredstva. Takođe se koriste alelopatska dejstva drugih biljaka, njihove izlučevine teraju štetočine od useva. Evo nekoliko predloga koji mogu biti korisni kod ukrasnog bilja, a još više kod voća i povrća koje

koristimo u svakodnevnoj ishrani.

Oni su značajni i zbog činjenice da je sredina u kojoj gajimo neku kulturu istovremeno i stanište velikog broja drugih organizama, od kojih su mnogi korisni. Hemijski preparati koji se koriste štetni su podjednako i za njih, koliko i za štetočine.

Još davno su ruski seljaci među žito sejali kamilicu, verujući da ona pospešuje rast žita. Danas je potvrđeno da samo jedna biljka kamilice od pojave belog crva štiti površinu od 1 m². Ona pozitivno utiče na sve biljke, te je treba sejati gde god je to moguće. Za suzbijanje belog crva može se koristiti i neven, čija isparenja iz korena ova štetočina izbegava. Posebno je koristan u simbiozi sa šargarepom. Pored ovoga, neven je i lekovit, te se cvet može sušiti za čaj. Posebno treba pomenuti dragoljub. Ima izuzetno veliki procenat antibiotika i može se koristiti u ishrani, svež ili kao salata. Dragoljub je jednogodišnja puzavica dužine do 2m. Dve biljke posejane pored voćke i omotane oko nje u velikoj meri suzbijaju biljne vaši. Biljke napadnute

biljnim vašima dobro je isprskati retkom kašom od zgnječanih listova dragoljuba. Za zaštitu su korisne i mnoge povrtarske kulture. Tako, na primer, beli luk ne prija belom crvu, a posađen između redova jagoda pomaže da jagode budu čvršće. Ren posađen po obodu zasada krompira pomoći će u dobijanju zdravijih krtola, a pored trešnje sprečava pojavu monolije, izazivaca truljenja. Kim u blizini krompira poboljšaće ukus krtola, a peršun blizu paradajza ukus plodova. Peršun takodje pozitivno deluje protiv nekih parazita praziluka. Đurđevak pored ogrozda, maline ili ribizle povećaće otpornost ovih biljaka. Takođe se mogu spravljati i razni biljni preparati kao, oparak, uvarak, ekstrakt a postoje i gotovi preparati. Oparak od nadzemnih delova krompira: Uzme se 1,2 kg zelenih, mladih, nadzemnih delova biljke krompira sitno se isecku, preliju sa 10 l tople vode i ostave da stoje 3-4 sata. Nakon toga se masa procedi. Koristi se sveže pripremljeno uz dodatak 40 g rastvorenog sapuna.

Deluje protiv pauka. Oparak od crnog luka: 200 g suvih listova lukovice luka prelije se toplom vodom (40o) i drži 4-5 dana, zatim procedi. Prska se u intervalima od 5 dana. Deluje protiv insekata, plesni, plamenjače. Oparak od maslačka: 300 g iseckanog korena ili 400 g svežeg lista prelije se sa 10 l tople vode (40o) drži 1-2 sata i procedi. Koren maslačka treba čuvati na hladnom mestu. Koristi se za suzbijanje lisnih vaši. Oparak od kamilice : Čajna kašika suvog cveta kamilice prelije se sa 1 l kipuće vode, ostavi se da stoji do 30 minuta, procedi i koristi za dezinfekciju semena. Oparak od belog luka :700 g belog luka prelije se sa 10 l kipuće vode, poklopi ostavi da odstoji i procedi. Razređen 1:3 koristi se za prskanje krastavca protiv plamenjače, a nerazređenim se tretira zemljište protiv štetočina i uzročnika pepelnice. Macerat od koprive: Kopriva je izvrsno sredstvo u borbi protiv biljnih vaši. Da bi se mogla koristiti za prskanje, isecka se, prelije hladnom vodom i pusti da odstoji 2 dana. Nakon toga biljke se prskaju 5% rastvorom dobijene tečnosti. Macerat od duvana: 400 g sitno iseckanog suvog lista duvana ili duvanske prašine prelije se sa 10 l vode, odstoji 2 dana, procedi i razredi u odnosu 1:2 uz dodatak 40 g kalijumovog sapuna. Koristi se za prskanje protiv sovica, grinja i krvavih vaši. Standardi IFOAM-a Međunarodna organizacija za organsku poljoprivredu (IFOAM) ja dala standarde prema kojima se može vršiti proizvodnja organske hrane. Ovo su samo neki izvodi iz njihovog pravilnika o dozvoljenim materijama koje se mogu koristiti u organskoj zemljoradnji.

Dipl.ing. ratarstva Smail EJUPOVIĆ

RAŽ (SECALE CEREALE)

Raž se počela kasnije gajiti od pšenice i ječma. Današnja raž potiče iz Jugoistočne Evrope (Balkan) i iz Sirije, Armenije, Turkestan i Kirgizije.

Raž je značajna kao hlebno žito naročito u severnim područjima bivšeg SSSR-a, i severne Evrope. Hleb od raži je ukusan, hranljiv i dugo ostaje svež. Raženi hleb se naročito preporučuje za dijabetičare. Sadrži dovoljnu količinu belančevina i vitamina A,B, E. Odlična je i stočna hrana, bilo za zeleno, bilo u mekinjama, brašnu ili zrnju. Slama je odlična za krovove, izradu šešira, asura. U industriji se zrno koristi i za proizvodnju alkohola, skroba i sirćeta, celuloze, lignina, furfurola i hartije dobrog kvaliteta a klica u farmaceutskoj industriji. Kod nas se raž manje gaji od ostalih pravih žitarica ali se pokazala dobra setva zajedno sa pšenicom u klimatski nepovoljnim uslovima za pšenicu (suražica). Među žitima raž po površinama zauzima šesto mesto u svetu, i to iza pšenice, kukuruza, pirinča, ječma i ovsa. Primetna je tendencija daljeg smanjenja proizvodnje.

Uslovi uspevanja Raž ima skromnije zahteve prema uslovima uspevanja u odnosu na pšenicu, pa i na ostala prava žita. U pogledu temperatura, proizvodni optimum za nicanje raži je 6-12 stepeni C, formiranje vegetativnih organa 12-16 stepeni C, formiranje generativnih organa i cvetanje 16-20 stepeni C, i za plodonošenje i sazrevanje 16-22 C. Ovakav odnos raži prema temperaturama, omogućava da ona raste i u toku zime. Raž ne izmrzava na -25 stepeni C, a najotpornije sorte čak ni na -35 C. Etape organogeneze su slične kao kod pšenice. Za ozimu raž bitna je dovoljna obezbeđenost zemljišta vlagom u jesen kada se ona nalazi u fazi bokorenja. Inače je ona zbog dobro razvijenog korenovog sistema otporna na sušu. Raž ima skromne zahteve prema zemljištu. Dobro uspeva na podzolima, peskovitim ilovačama, čak i na čistim peskušama na kojima mogu uspevati samo još lupina i krompir. Ona se može gajiti i na kiselim zemljištima gde je pH – 5,3. Ipak najbolja zemljišta za raž su čenozemi.

AGROTEHNIKA ZA RAŽ

Gajenje u plodoredu omogućuje stabilne prinose raži. Premda ona ima moćan korenov sistem, pa dobro iskorištava hranjiva iz svih tipova zemljišta, ipak su i za nju, kao i za ostala prava žita, najbolji predusevi kao što su đubrene okopavine i leguminoze. Raž u odnosu na ostala strna žita bolje podnosi ponovljenu setvu, pa se ona u nekim severnim delovima Evrope, na peskovitim zemljištima gaji u monoprodukciji. U Poljskoj, Nemačkoj i uopšte u severnoj Evropi najčešće

se gaji u tropoljnom plodoredu: krompir-raž-lupina. Raž je vrlo dobar predusev drugim usevima (kukuruz, šećerna repa, krompir). S obzirom da se raž seje nešto ranije od pšenice, predusev mora ranije napustiti proizvodnu površinu. Osnovna obrada i predsetvena priprema zemljišta za raž je slična kao i za pšenicu. Raž je zbog

osobina klice osetljiva na rastresita zemljište, koja strada u takvim zemljištima. Iz tog razloga, zemljište na koje se seje raž, mora bit slegnuto (prirodnim ili veštačkim putem) pre početka setve. Ako se veštački zbija zemljište, tada treba u predsetvenoj pripremi primeniti kombinovene mrvilica, setvospremače, koji donje slojeve zemljišta ostavljaju u zbijenom stanju, a površinski sloj 4-5 cm rastresitim. Koren raži dobro usvaja fosfor iz teže rastvorljivih fosfata. Na peskovitim i podzolastim zemljištima za raž se đubri stajnjakom 30-40 t/ha a na černozemima 15-20 t/ha i zelenišnim đubrivom. Kao prosečna količina NPK hranjiva za naše područje može se preporučiti: 80-100 kg/ha N, 60-80 kg/ha P205 i 30-40 kg/ha

K20. Bolje je, ako je to moguće, da se pri normiranju đubriva za planirani prinos raži, koriste hemijske analize zemljišta. Unošenje đubriva je kao kod pšenice, s tim da prihranu azotom treba obaviti što je moguće ranije. Setva raži Za razliku od ostalih pravih žita seme raži brže gubi klijavost. Kada je u pitanju vreme setve značajno je, da se raž pre zime mora dobro razviti, odnosno bar 75 % biljaka treba da izbokori. Da bi se to osiguralo, setvu treba obaviti u prvoj ili drugoj dekadi oktobra meseca, a kod nas i još kasnije sve dok to dozvoljavaju vremenski uslovi. Setva se vrši sejalicama u guste redove razmaka od 10 do 12 cm red od reda, u široke redove (27-30 cm), u pantljike (za proizvodnju semena raži) i na bankove. Najrasprostranjeniji način setve je na međuredni razmak 10.5 -12.5 cm. Na jako vlažnim zemljištima, setva se vrši u bankove. Što se tiče dubine setve, najbolja je na 2.5 cm, ali prema tlu može ići do 4 cm. Količina semena za setvu zavisi od niza faktora, U našim agroekološkim prilikama, količina semena treba da bude 120 - 200 kg/ha ili više. Nega useva je istovetna nezi pšenice. Ukoliko se primenjuje drljanje useva, treba ga obaviti što je moguće ranije, pošto se raž u proleće mnogo brže razvija od pšenice. Drljanje pozitivno utiče na prinos raži. Suzbijanje korova se izvodi mehaničkim putem (plevljenjem) i hemijskim putem (herbicidima). Zahvaljujući osobini da se brzo razvija i bokori, raž brzo guši korove, pa je pored ostalog, i iz tog razloga raž dobar predusev za većinu useva, jer zemljište ostavlja relativno čisto od korova. Dopunsko oprašivanje raži se vrši kada su nepovoljni klimatski uslovi za vreme cvetanja pa postoji opasnost od nepotpune oplodnje, pri čemu se dobiju nepotpuni, nedovoljno ozrnjeni klasovi. Dopunsko oprašivanje se vrši prevlačenjem zategnutog konopca preko klasova, što izaziva prosipanje polena i oplodnju cvetova. Žetva se obavlja na kraju voštane zrelosti.

Dipl.ing stočarstva Zumreta TRTOVAC

SILAŽA U ISHRANI DOMAĆIH ŽIVOTINJA

Silaža u ishrani goveda: Silaža je najbolja zamena zelenoj hrani u toku zimskih meseci, dok se danas sve češće koristi preko cele godine. Silaža može biti jedino kabasto hranivo u obroku samo u kraćem vremenskom roku. U dobro izbalansirani obrok, pored silaže, obavezno treba uključiti i manje količine sena, minimalno 0,5 kg na 100 kg telesne mase. Količina silaže kukuruza, trava i leguminoza koju krava dnevno pojede iznosi 5-7 kg na 100 kg telesne mase, odnosno 25-35 kg po grlu. Međutim, ova količina može biti manja ili veća u zavisnosti od vrste silaže, faze ubiranja, količine suve materije u silaži, kvaliteta fermentacije i dr. Smatra se da je za krave mlečnosti preko 20 kg maksimalna dnevna količina silaže oko 35 kg, uz obavezno davanje 2-4 kg sena. Ima podataka iz literature da su krave konzumirale i po 80 kg silaže u toku jednog dana.

Za telad se ne preporučuje korišćenje silirane hrane pre navršenih 3-4 meseca, jer zbog nedovoljno razvijenih predželudaca može doći do digestivnih problema.

S obzirom da od rođenja pa do teljenja junice prođe dve godine, a da u tom periodu nema nikakvih drugih prihoda (osim vrednosti stajnjaka), onda je neophodno da se ishrana junica u periodu odgajanja zasniva na što jeftinijim hranivima – leti na paši ili zelenoj hrani sa oranica, a zimi na konzervisanoj hrani – senu i silaži. Senaža lucerke i

silaža kukuruza se odlično dopunjavaju u pogledu hranljive vrednosti.

Tov junadi se može u potpunosti zsnivati na kvalitetnoj silaži. Za tov junadi najznačajnija je, svakako, silaža cele biljke kukuruza. Zavisno od intenziteta tova i visine dnevnih prirasta ovom silažom se može podmiriti veći ili manji deo potreba. U obroke tovne junadi silaža se uključuje postepeno, uz povećanje dnevne količine. Junad starosti 5-6 meseci može da konzumira oko 5 kg silaže; sa 8-12 meseci 10-13 kg; a od 12-15 meseci 15-22kg silaže. Pored silaže cele biljke kukuruza, u tovu junadi se često koriste i silaže od različitih sporednih proizvoda poljoprivrede i prehrambene industrije: glave i lišće šećerne repe, džibre, komine, pivski trop, repini rezanci u količinama 10-30kg dnevno. Glavni cilj kome se teži je maksimalna rentabilnost tova, a to se postiže upotrebom jeftinih hraniva (različiti sporedni proizvodi, u sirovom ili konzervisanom stanju).

Silaža u ishrani ovaca: Silaža može biti značajno hranivo za ovce, pre svega u zimskom periodu ishrane, kada se preporučuje 1.5-2 kg sena i 2-3 kg kvalitetne silaže ili korenasto-krtolastih plodova. Ukoliko se raspolaže veoma kvalitetnim senom, njegova količina može da se smanji na svega 0,5 kg dnevno, a da se kvalitetna silaža poveća na 4-5 kg dnevno. Potpuno isključivanje sena iz obroka i ishrana isključivo silažom se, ipak, ne preporučuje. Uz kukuruznu silažu ovcama treba davati i oko 10 gr stočne krede dnevno, da bi se neutralisala kiselost i sprečila pojava acidoza. Silaža se, takođe, efikasno koristi i u tovu izlučenih ovaca. Pošto tovne ovce nemaju velike potrebe za proteinima, za njihovu ishranu se preporučuje kvalitetna kukuruzna silaža, u količini od oko 5 kg dnevno. U letnjoj ishrani ovaca se ređe praktikuje korišćenje silaže, pošto je paša dominantno, a ponekad i jedino hranivo. Preporučuje se da ovce u vreme paše dobijaju 1-1,5 kg silaže po grlu dnevno.

Dipl.ing. stočarstva Bilal TAJIĆ

TOV JAGNJADI

Tov mlade jagnjadi se obično, organizuje u tovilištima. Uspeh i brzina tova zavise od rase životinja i nivoa ishrane. Jagnjad tovnih rasa se odlikuju brzim porastom i dobrom konverzijom hrane. Naprotiv, jagnjad pramenke se sporije tove i konzumiraju veće količine hrane za kilogram prirasta.

U našoj zemlji se intenzivni tov mlade jagnjadi cigaja rase, obično, primenjuje do prosečne telesne mase od 30, a tov pramenke od 18-20kg. U ishrani mlade jagnjadi u intenzivnom tovu treba da dominiraju koncentrovana, visoko vredna hraniva. Što je tov ekstenzivniji u obroku raste učešće kabastih, a smanjuje se udeo koncentrovanih hraniva. Ishranom mlade jagnjadi u intenzivnom tovu bavio se veliki broj istraživača i svi se slažu da je velika šansa intenzivnija ovčarska proizvodnja, upravo, u brzom tovu jagnjadi. Mlada grla brzo postižu željenu živu masu za tržište, ostvaruju dobru konverziju hrane i dobar kvalitet mesa.

Krajinović i sar. Su izvršili ispitivanje u trajanju od 61 dan na tri grupe (po 15 grla u svakoj) melezi F1 generacije oplemenjene cigaje s virtembergom. Za sve vreme trajanja ogleda, životinje su hranjene sa koncentratovanim smešama, koji su bili izniveleisani u pogledu energije i proteina, s tim što su izvori proteina bili različiti. Jagnjad sve tri grupe su na početku eksperimenta imala prosečnu telesnu masu 17kg.

Za ocenu rezultata tova korišćeni su prirast, utrošak i iskorišćavanje hrane. Ostvareni dnevni prirast od 266 u 1., 282 u 2., 307 gr. u 3 grupi ukazuju na opravdanost ovakve vrste tova, jer su za relativno kratko vreme proizvedena jagnjad za tržište, čija je prosečna završna masa iznosi 31,6 kod 1, 31,5 kod 2, i 32,2 Kg kod 3 grupe životinja.

Količina dnevnog obroka za jagnje u intenzivnom tovu se povećava prema njegovim potrebama koje rastu sa porastom. Da bi se postigao prosečan dnevni prirast od 230-250 gr cigaja jagnjadima treba obezbediti dnevno 1,0-1,2 kg. Koncentrata. Koji sadrži 8,7 MJ neto energije /kg suve materije hrane, u periodu od 30-90 dana života.

Sa starošću od 30 dana počinje se sa intenzivnim tovom, znači odmah u momentu zalučenja. Taj tov se, u praksi, završava kad jagnjad navrše 90 dana života. U toj starosti jagnjad su obično taška oko 30kg. Dobri rezultati u intenzivnom tovu mlade jagnjadi se postižu ako se jedan deo koncentrovanog dela obroka zameni kvalitetnim lucerkinim senom, ali ta zamenjena ne sme biti na štetu ukupne produkcione vrednosti obroka.

Za tov mlade jagnjadi najbolje je koristiti peletiranu koncentrovanu hranu ili koristiti koncentrat u rinfuzu, s tim da su komponente grubo samlevene. Napajanje vodom treba da bude po volji.

**PREGLED CENA SA ZELENE, KVANTAŠKE I STOČNE PIJACE U
NOVOM PAZARU 08.11.2011. GODINE**

POVRĆE			VOĆE			PIJAČNA CENA STOKE	
PROIZVOD	KVANTAŠ	ZELENA	PROIZVOD	KVANTAŠ	ZELENA	PROIZVOD	ŽIVA VAGA DIN/KG
	DIN/KG	DIN/KG		DIN/KG	DIN/KG		
KRASTAVICA	100	150	JABUKA	35	60	TELAD ŽENSKA	310
PAPRIKA	100	150	KRUŠKA	70	120	TELAD MUŠKA	415
PASULJ	230	300	POMORANDŽA	90	130	JUNAD DO 300 KG	210
SPANAC	120	180-200	LIMUN	130	150	JUNAD PREKO 480 KG	205
KUPUS	12-15	20	GROŽĐE CRNO	70	100	KRAVE ZA KLANJE	150
KROMPIR	25	35	BANANA	75	95	JAGNJAD	210
PARADAJZ	100	150	MANDARINA	75	120	DVISKE	170
CRNI LUK	30	50	DUNJA	30	50	OVCE	150
ŠARGAREPA	30	60	GROŽĐE BELO	60	90	OVNOVI	160
KARFIOL	100	150	KIVI	65	100	PRASAD DO 25 KG	180

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE
IZDAJE: POLJOPRIVREDNA SAVETODAVNA I STRUČNA SLUŽBA NOVI PAZAR D.O.O.

36300 NOVI PAZAR, UL. 7. JULI BB,

TEL: +381 20 337 800, 337 801, 337 802 FAX: +381 20 337 803

E-MAIL: PSS.NOVIPAZAR@GMAIL.COM

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK: DIPL.ING. NIHAD R. HASANOVIĆ,

TEHNIČKI UREDNIK: ALBIN ŠABOTIĆ,

TEKSTOVE PRIREDILI:

BILAL TAIĆ DIPL.ING. – STRUČNI SARADNIK ZA STOČARSTVO

ZUMRETA TRTOVAC DIPL.ING. – STRUČNI SARADNIK ZA STOČARSTVO

SVETLANA ŠUĆEVIĆ DIPL.ING. – STRUČNI SARADNIK ZA ZAŠTITU BILJA

SMAIL EJUPOVIĆ DIPL.ING. – STRUČNI SARADNIK ZA RATARSTVO

TIRAŽ: 300 PRIMERAKA